HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א) **גט** פשוט עדיו מתוכו מקושר עדיו מאחוריו פשוט שכתבו עדיו מאחוריו מקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולין רבי חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה גט פשוט עדיו בשנים ומקושר בשלשה פשוט שכתב בו עד אחד ומקושר שכתב בו שני עדים שניהם פסולין: **גמ'** מנהני מילי אמר ר' חנינא דאמר קרא 1 שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים שדות בכסף יקנו וכתוב בספר

זה

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן. וכל שטרות קרויין גט כדאמרי' בעלמא (ב"ק דף נה.) וגט חוב שאין בו אחריות. ובין בגיטין ובין בשאר שטרות איירי כדאמרינן בגמ' [ע"ב] כדי שלא תחלוק בין גיטין לשטרות: **עדיו מתוכו.** בסוף השטר כמו שאנו נוהגין לחתום בתוכו: **מקושר עדיו מאחוריו.** כותב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר והעדים חתומין מבחוץ כעניין שפירשו אמוראי בגמרא [ע"ב] ובלבד שלא יהיו קשריו מרובין מעדיו כדתנן במס' גיטין (דף פא:) דהוה ליה קרח וטופס של שטר כתוב כולו כעין פשוט וזהו הנקרא לפנינו [ע"ב] הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל בפני עצמו ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קסת הסופר ה) כזה ט) וכן מוכח בגמרא [ע"ב] שהעדים החתומין על כל קשר וקשר נקראין ונראין מבחוץ: **שניהן פסולין.** שלא נעשו כתיקון חכמים ואם שט"ח הוא אינו גובה בו מן הלקוחות ואם גט אשה אינה מתגרשת: **שיכול.** לפשוט ולעשותו פשוט שיקרע התפירות ויפתח השטר (א) ויהיה פשוט: **הכל כמנהג המדינה.** בגמ' ג) מפרש. וטעמא דמקושר מפרש בגמרא [ע"ב]: **גט פשוט עדיו שנים.** מי שרוצה לעשות שטר פשוט אינו צריך להחתים בו אלא שני עדים והרוצה לעשות מקושר צריך להחתים בו שלשה שכך תקנו חכמים: **פשוט שכתוב בו עד אחד כו'.** בגמרא [קסה.] פריך פשיטא: **גמ' מנה"מ.** שיש שני מיני שטרות חלוקין זה מזה בעדים ובקישור:

זה

גט פשוט עדיו מתוכו ומקושר עדיו מאחוריו. כל שטר חוב קרוי גט כדאמר גט חוב שאין בו אחריות פ' הגוזל קמא (ב"ק דף נה.) [א] ובפ"ק דגיטין (דף י.) כל גט שיש עליו עד כותי פסול חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים והאי מילתא שייך למיתני ד) (בהאי פירקין ולא במסכת גיטין והתם שייך למיתני) פרק הניזקין ולא [בסדר] נזיקין דהכא אגב דתנא פרק מי שמת בכותב שטר שכתב כל נכסיו בבריאות ובשכיב מרע תנא הכא גט פשוט דאיירי בשטרות ואגב דאיירי התם בפרק השולח בתיקון העולם תנא בתריה פרק הניזקין דאיירי בהכי [ב]: **מקושר עדיו מאחוריו.** תימה לרב ירמיה בר אבא דאמר בגמרא מלמטה למעלה חתמו ומאחורי הכתב כנגד הכתב ליחוש דלמא כתב למעלה מעדים [ג] מאי דבעי דסתם שטר יש בו גליון מן הצד ומחיק ליה לשטר הראשון [ד] ויעשנו פשוט ואע"ג שהשטר יהיה לצד העדים שחותמין בו שחור מ"מ אינו יכול להזדייף דהכי משמע בכתובות (דף כא. ושם) דשחור שלהם אין יכול להזדייף דאמר התם האי מאן דבעי לאחויי חתימת ידיה בבי דינא לכתוב אחספא [ה] ואי איתא ליחויה בשחור של קלף אלא ודאי אינו יכול להזדייף וא"כ היכי כשר שטר מקושר [ו] וי"ל דגייז ליה לגליון שבצד השטר וא"ת בגמרא כי מותיב ליה לרב הונא דאמר בין קשר לקשר מאברא ניחוש דילמא זייף (ב) ליה וכתב מאי דבעי בפנים בסוף השטר וסהדי של אחוריו (ג) מסהדי אכל השטר והשתא אמאי לא משני דגייז לקלף היתר על השטר ומתרץ ריב"ס דלא מצי גייז ליה שמניחו בשביל האשרתא שרוצה לעשות בסוף [ז] אבל מן הצדדין מצי גייז ליה לכך ליכא למיחש למידי [ח] א"נ דאימטווייט ליה לצד שחור החלק שהוא על העדים שלא יוכל לזייף אותו בתוכו ואע"ג דאמר (לקמן דף קסג.) עדים אטיוטא חתמי [ט] ה"מ היכא שהשטר והעדים לצד אחד ואיכא טיוטא בין העדים לשטר אבל הכא דסהדי חתימי מבחוץ ואיכא טיוטא (ד) בפניהם לא אמרינן אטיוטא חתימי [י] וא"ת ליחוש דכתב מאי דבעי אגליון שבין העדים עד סוף השטר למ"ד מלמטה למעלה ויהא השטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת דהא לא מצי גייז ליה שמניחו בשביל האשרתא וי"ל דמטייט ליה אבל בלא טיוטא מצי זייף כדפרי' ואפי' חתימי סהדי זה תחת זה דהשתא ליכא באותה שיטה של שטר שיזדייף כי אם עד אחד מ"מ יכול לכתוב על אותו עד אחד שחייב לו מאה מנה והוה ליה כתב ידו ולכך צריך לפרש דמטייט ליה והכי נמי לרב הונא דאמר בין קשר לקשר איכא למיחש דלמא ימחוק כל השטר מבפנים ויכתוב למעלה מן העדים (ה) בגליון או מן הצד כנגד העדים ויהיה כתב ידו בשיטה אחת עם השטר אי לא גייז או יטייט כל מה שלמעלה מהן ושמן הצד [יא] ה"נ איכא למיחש בין למ"ד מלמטה למעלה בין למ"ד בין קשר לקשר בכל השטרות פשוטים דחתימי שלשה עדים ליחוש שיחתוך כל השטר לבד העדים ויעשה שטר מקושר כנגד אותן העדים וכתב מאי דבעי כיון דכשר משני לדדין (ו) וי"ל דמטייט ליה מבחוץ כנגד העדים ודוחק גדול הוא דמשמע שכשר בלא טיוטא מדלא מישתמיט גמרא לפרש הכי ור' פירש דיש לדחות ההיא דכתובות (שם) דבלאו הכי מצי (ז) לפרש למימר אריסא דמגילתא כדלקמן (דף קסז.) אלא להכי נקט חספא דבקלף הוה טעי לכתוב במקום טוב וגם צריך עיון אם מקושר חתום בכתב ידו מצד שני מהני דא"כ אי הוה מחוי אשחור דלמא עביד ליה מקושר בכתב ידו אבל בקלפין שלנו שיכול להזדייף מצד שחור אין ראיה לקלפין שבימיהם: **פשוט שכתבו עדיו מאחוריו** פסול. טעמא משום שמא יעשנו מקושר ויהיה השטר מוקדם [יב] ואפי' לא חתימי כי אם שני עדים גזרי שנים אטו שלשה וא"ת והלא במקושר יש חלק בין שיטה לשיטה וא"כ פשוט שאין בו חלק היאך יעשנו מקושר (ח) שלא היה בו חלק וי"ל שהיה כתוב כסדר פשוט [יג] והכי מוכח מר' חנינא בן גמליאל שאומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט ואם יש במקושר חלק היאך יכול לעשות פשוט הלא יכירו שהיה מקושר [יד] אלא ודאי לא היה בו חלק ותימה למ"ד בגמרא בין קשר לקשר (ט) סלקא דעתא מגואי ואם אין בו חלק היאך יחתמו [טו] וי"ל דמ"מ בין שיטה לשיטה דחיק להו עלמא [טז] א"נ טעמא דפסול כדפי' בקונטרס משום שלא נעשה כתיקון חכמים שנעשה פשוט ולא נחתם מתוכו [יז] כדפסלינן בהמגרש (גיטין דף פז.) בכמה עניינים אפי' (י) מצד הכתב כיון שאין נקראין העדים עם הגט ואין לומר דהתם היינו טעמא משום שאנו חוששים שמא תוסיף על הגט מה שתרצה לפי שאין עדים תחתיו ולכך פוסלין אותו הא ליכא למימר שהרי לא משוינן שום חילוק אלא אפי' כתוב בו שריר וקיים או שלא נשאר חלק מלמטה או שחתם אחד מעדיו למטה והשני למעלה או מן הצד פסול [יח] והכי נמי הכא [יט]: **מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט.** תימה א"כ כל השטרות פשוטים שחתומים בהם שלשה עדים יהיו פסולים שיעשם מקושרים ויהיו מוקדמין ואם נאמר [כ] כאן שנדון בפשוט מאי קא פריך (כ) בגמ' ו) לדברי ר' חנינא ב"ג אינו דומה זמנו של זה לזמנו של זה והא בהאי מקושר אינו דין כשאר מקושרים ואומר ר"י דבמתני' איפליגו היכא דידוע לנו שהוא עושה ההלואה שנה אחת קודם הזמן הכתוב בה כדין מקושר דהשתא איכא למיחש דילמא פרע ליה והשתא פריך שפיר רבי לר' חנינא ב"ג כיון דהאי מקושר כתוב בו שנה אחר ההלואה א"כ מאוחר הוא (ל) שלא ימנה אלא מזמן [כב] הכתוב וזימנין דזייף ביה וכשירצה לפרוע ויאמר אירכס לי שטרא ויכתוב שובר ביום פלוני פרעתי לו מנה ואח"כ יעשה אידך שטר פשוט ויהיו סבורין שעתה שעת הלואה ומשני קסבר ר' חנינא אין כותבין שובר ומ"מ קצת קשה אם דינו כפשוט שבא לפנינו מאי קאמר וכי מטא זמניה משוי ליה שטר פשוט בלאו הכי נדון כפשוט כדפרישית (מ) בשטר מקושר שעדיו מתוכו מגבי' בו כדין פשוט ואומר ר"י דאי לא משוי ליה פשוט אלא כמו שהוא הואיל שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר והוא מקושר רגלים לדבר שפרעו ולא מגבין ביה אבל כי משוי ליה פשוט לא יוכלו להרגיש שהוא רמאות וא"ת אמאי לא הוה קשה לר' על מתני' דשטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרים דאיכא למימר כדקאמר הכא ואמאי כשרים וי"ל דסבירא ליה כמאן דאמר ז) דמאוחרין נמי פסולין אי נמי כשיעשה שובר יכתוב בו פרעתי הלואה שכתוב בו זמן פלוני דהשתא ליכא למיחש למידי אי נמי (נ) שובר בלא זמן ולכך מאוחרין כשרים אבל הכא במקושר שעדיו מתוכו הוי ח) (המיוחד) ולא מסיק אדעתיה לכתוב כנגדו שובר בלא זמן או זמן שכתוב בשטר [שכיון] שהיה מקושר לא מסיק אדעתיה שאינו מזמן הכתוב אלא שנה לפני הזמן [כא] אבל מאוחרין שבשעת כתיבת השובר ידוע שהיה מאוחר ומסיק אדעתיה לכתוב שובר שלא יבא לידי זיוף (ס) ונראה לי שאם יעשה שובר מקושר תו לא אתי לידי חששא כלל ולא היה צריך למימר דלא כתבי שובר: **שדות בכסף יקנו.** עלה טובה קמ"ל והכי קאמר וכתוב זה (ע) תופס וחתום זה תורף מוכר ולוקח זמן ושדה דתורף איקרי חתימה כדאמרינן בגיטין (דף כא:) (פ) תלשו וחתמו ונתנו לתורף כו' (דתורף) והעד עדים כמשמעו והכי נמי אידך קרא ואקח את ספר המקנה טופס ואת החתום תורף ואת הגלוי זהו העדים שהוא גליון של שטר מצות וחוקים בפשוט נמי יש הרבה דברים שצריך ליזהר שלא יחתמו לא מלמעלה ולא מן הצד אלא מתחתיו ושלא ירחיקו העדים יותר משיטה אחת וכיון דמצי למימר דאתי לפשוט ולפרשו כמו שפירש לית לן למימר דאתי לדרשא:

תקנו

מסורת הש"ס

א) קידושין דף מט, ב) [יחזקאל ט], ג) [לקמן קסה.], ד) רש"א מ"ז, ה) נ"א כגון, ו) [לקמן קסד.], ז) [לקמן קעא.], ח) גי' רש"א מאוחר, ט) כזה

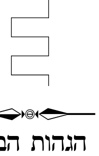

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה שיכול כו' ויהיה פשוט. נ"ב עיין בתוס' קדושין דף מט ע"א דהקשו דא"כ יהיה אויר בין השיטות וקי"ל גט קרח פסול ע"ש: (ב) תוס' ד"ה מקושר עדיו וכו' דלמא זייף וכתב כצ"ל ותיבת ליה נמחק: (ג) בא"ד וסהדי של אחוריו קא מסהדי: (ד) בא"ד ואיכא טיוטא לפניהם וכו' ואפי' חתימי סהדי זה תחת זה. נ"ב פי' אליבא דמר זוטרא דס"ל דחתמי זה תחת זה: (ה) בא"ד למעלה מן העדים או יכתוב בגליון וכו' וה"נ איכא: (ו) בא"ד דכשר משני לדדין וצריך לומר דמטייט לי': (ז) בא"ד דבלאו הכי מצי למימר לכתוב אריסא כצ"ל ותיבת לפרש נמחק: (ח) ד"ה פשוט וכו' היאך יעשנו מקושר כיון שלא היה וכו' והכי מוכח מדאמר ר' חנינא בן גמליאל מקושר: (ט) בא"ד בין קשר לקשר קא סלקא אדעתי' מגואי: (י) בא"ד בכמה עניינים אפילו חתמו העדים מצד הכתב: (כ) ד"ה מקושר שכתבו וכו' מאי קא פריך רבי בגמ' לדברי ר' חנינא בן גמליאל הלא אינו דומה וכו' בהאי מקושר אין דינו כשאר מקושרים: (ל) בא"ד מאוחר הוא ולא ימנה אלא מזמן הכתוב בו וזימנין דזייף ביה וכשירצה לפרוע יאמר: (מ) בא"ד כדפי' דשטר מקושר: (נ) בא"ד אי נמי יכתוב שובר בלא זמן וכו' שעדיו מתוכו הוי כמאוחר ולא מסיק וכו' שכתוב בשטר דכיון שהוא מקושר לא מסיק אדעתיה שאין ההלואה בזמן הכתוב בו אלא שנה: (ס) בא"ד ונראה לי. נ"ב האי וני"ל הוא חוזר לתרץ הקצת קשה דאמאי קאמר וכי מטא זמניה משוי ליה שטר פשוט בלאו הכי נידון כפשוט ועל זה מתרץ וקאמר שאם יעשה מקושר כלומר שלא יעשהו פשוט אלא יניחהו מקושר תו לא אתי לידי חששא כלל דודאי השובר מרע לכל השטרות המקושרין ושוב לא היה צריך למימר דלא כתבי שובר ולפי שר"י כתב בתירוצו הואיל שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר והוא מקושר רגלים לדבר כו' על כן כתב דא"נ שיכתוב בשובר שפרע מ"ש בשטר שהוא מקושר אלא כל סתם שובר אע"פ שיש בו זמן מרע לכל השטרות המקושרין הואיל והזמן שכתוב במקושר הוא מאוחר: (ע) ד"ה שדות וכו' וכתוב זה טופס וחתום זה תורף שם מוכר וכו': (פ) בא"ד כדאמרי' בגיטין כתבו במחובר תלשו וחתמו ונתנו לה כשר והעד עדים:

תורה אור

1 שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר וְחָתוֹם וְהָעֵד עֵדִים בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּבִסְבִיבֵי יְרוּשָׁלַםִ וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הָהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְיָ: ירמיהו לב מד

מוסף רש"י

גט פשוט. העשוי כעין שלנו, **עדיו מתוכו.** תחת הכתב (קדושין מט.). **מקושר.** שתקנוהו לכהנים שאין יכולין להחזיר גרושותיהן וכשהיו כועסין הולכין אל הסופר דממהר לכתוב גט ונותנו לה ומתחרט לאחר זמן, תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ואדהכי והכי מייתבא דעתיה, מניח בראשו שיטה חלק וכותב שיטה, ושיטה חלק וכותב שיטה, וכן עד שלשה או ארבעה או יותר שיטין חלק, וכופל חלק הראשון על הכתב ותופר, וחוזר וכופל חלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר, וכן שלישי, והעדים חותמין מבחוץ בין קשר לקשר, וילפינן דגט פשוט עדיו שנים, מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר, ושלשה קשרין יש בו ואם בא להרבות קשרים מרבה בעדים, ושאר טופס השטר כתוב כדרכו (שם). **שניהם פסולין.** שלא נעשו כתקון חכמים (שם). **שיכול לעשותו פשוט.** שלא לתפור הקשרים, ואם מפסיק אויר בין שיטות העליונות מה בכך, וטעמא דת"ק מפרש (לקמן קסד:) דקסבר אין יכול לעשותו פשוט מפני שהמקושר והפשוט אין זמנו שוה, שאין כותבין זמן למקושר מאותה שנה אלא משנה של אחריה (קדושין מט.). **הכל כמנהג המדינה.** מקום שנהגו בפשוט ועשאו מקושר, מקושר ועשאו פשוט פסול, דכי עבדיה בעל שליח לכתוב על מנהג המדינה הוא דשויה, ובהאי לא איירי תנאי קמאי אלא כששינה במקום עדים (שם).

רבינו גרשום

גט פשוט. שטר פשוט. כגון שטרות שלנו והאי גט אפילו בשאר שטרות מיירי דכל שטרות איקרו גט כדאמרינן [כתובות נא] וגט חוב שאין בו אחריות: עדיו מתוכו. במקום הכתיבה תחת הכתיבה: מקושר. הוא עשוי כקישורין תפורות וכך היו רגילין לעשותו תחילת הקלף היו כותבין שיטה אחת זכרון עדות שהיתה בפנינו ואחר כך היו מניחין חלק כשיעור שיטה אחת והיו מקפלין שיטה ראשונה הכתובה על שיטה שניה שאינה כתובה והיו תופרין אותה שיטה הכתובה על שיטה שאינה כתובה ואח"כ כותבין בשיטה השלישית בירח פלוני בכך וכך ימים ביום פלוני ומניחין שיטה רביעית חלק וחוזרין ומקפלין שיטה הכתובה על החלק ותופרין אותו ביחד ושוב כותבין בשיטה חמישית בשנת כך וכך לבריאת עולם ומניחין שיטה ששית חלק והיו מקפלין ותופרין הכתוב על החלק וכך היו רגילין לעשות מן ו' שיטין עד שיכתוב הזמן ומאריך באותו ענין שאמרנו והיו תופרין אותן ושאר כתיבת השטר כותבין כשאר השטרות פשוטין וזה פשוט שבמקושר ומפרש בגמ' טעמא מאי הוו עבדי מקושר והיינו א) של גט מקושר שיהיו עדיו חתומין מאחר הכתיבה כדמפרש בגמ'. מפני שיכול לעשותו פשוט שיקרע התפירו' ויתפשט על הכתיבה: מנא הני מילי. דקתני מתני' דאיכא גט מקושר וצריך עדים היכן רמז מן הפסוק: וכתוב בספר.

א) נ"ל והיינו דתנן גט מקושר שהיו עדיו חתומין מאחר הכתיבה כשר וכדמפרש בגמרא וכו' ויתפשט על ידו הכתיבה:

מוסף תוספות

א. [פי'] שטר חוב שאין בו אחריות שלא שיעבד לו לוה בשעת הלואה את נכסיו ולא כתב לו כל נכסי אחראין לך לפרוע מלוה זה רש"י שם. ב. [אע"ג ד]אין ענין נזקין אצל גיטין. גיטין מח: תוד"ה הניזקין. ג. בגליון שבצד. שיטה מקובצת בשם הרא"ש. ד. שכתוב בצד הלבן. שם. ה. [ד]בחספא ליכא למיחש שהרי כתב שיכול להזדייף הוא ולא גביא ביה אפי' מבני חרי. רמב"ן כתובות כא. ו. [ד]כל שאיפשר לבא לידי זיוף אפי' לא בא, פסול, חידושי הר"ן: ז. דדיינים חותמים תחת הכתב ולא מאחריו תחת העדים כדתניא בתוספתא דמסכת שביעית שטר מקושר עדים חותמים מבחוץ והדיינים בפנים. שיטה מקובצת בשם הרא"ש. ח. ולפום מאי דמפרקינן ממטה למעלה חתימי, צריך לפרש דס"ל שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת פסול, דאי לא ליחוש דילמא מחיק ליה מבפנים וכתיב בשיטת העדים מבחוץ מאי דבעי, והא חתימי סהדי. רמב"ן. ועיין בדברי התוס' בהמשך. ט. ולא אעיקר של שטר. רש"י שם. י. דפשוט הוא דאמרינן הכי לפי שהעדים חותמים מבפנים ומעידין הן על מה שכתוב על גביהן באותו צד, אבל מקושר שכל עצמן אין מעידין אלא על מה שאחורי חתימתן בין שאותו צד כולו חלק או משורטט בדיו אין בכך כלום שלא על אותו צד הם חתומים בו הן מעידים אלא על שכנגדן. חידושי הר"ן. יא. [וב]הפשוט עדיו חותמים תחת הכתב ומה שישאר מן הנייר גלוי אחר חתימת העדים אין לחוש עליו לפי שלא יתכן בו זיוף הואיל וכבר חתמו העדים למעלה ממנו תחת תשלום כתב השטר. שיטה מקובצת. יב. דמקושר מונים לו שנה אחת קודם לזמן הכתוב בו. ריטב"א. דבמקושר מלך שנה מונין לו שתים כדאמרינן לקמן (קסד:). שיטה מקובצת. יג. דאין בין שיטה לשיטה ריוח כלל אלא כשאר הפשוטין ואעפ"כ מכוונין וקושרין שני שיטין זו בזו. רמב"ן. יד. מדאמרינן בגמ' (לקמן קסד.) השיב רבי לדברי ר' חנינא בן גמליאל כו' וכי מטי זימניה משוי ליה פשוט ואמר ליה השתא הוא דיזפת מינאי אלמא שאינו ניכר בו אם פשוט או מקושר. חידושי הר"ן. [ועוד] האיך יכול לעשותו פשוט דהא הו"ל שטר שיכול להזדייף שהרי היה יכול לכתוב ולהוסיף באותו חלק מה שירצה לזכותו. רמב"ן. טו. והא ליכא ריוח כלל, בשלמא לפר"ש באותן שטות שמניח חלק היו חותמים אלא להאי פירושא קשיא. חידושי הר"ן. טז. [עוד] י"ל דקס"ד שכותב שטה ואינו גומרה לפי שמניח שיעור חתימת עד אחד ושם היה חותם וכן בכל קשר וקשר. חידושי הר"ן. יז. דהא לאו אשטרא קא מסהדי, ואע"ג דבמקושר מהני התם כיון דתקון רבנן הכי ודאי במה שבתוכו הן מעידין, אבל בפשוט דלא תקון רבנן הכי פשיטא דלא מהני ולא מידי. חידושי הר"ן. ועיין רמב"ן. יח. ואע"ג דאינו יכול לבא לידי זיוף. שיטה מקובצת. יט. שניהם פסולים לפי שלא נעשו כתקון חכמים שתקנו לחתום בפשוט מתוכו ואע"פ שאינו יכול לבא לידי זיוף כשחתמו מאחריו. שיטה מקובצת. כ. דכי מכשיר ר' חנינא בן גמליאל עידיו מתוכו היינו למנות מזמן הכתוב בו כעין פשוט. תוס' הרא"ש קידושין מט. כא. [ו]לא חיישי סהדי שמא יפשוט המקושר ונמצא מאוחר וגובה בו פעם אחרת שאין הכל בקיאין בדבר ואפי' רבי לא היה בקי בו כ"ב. רשב"א לקמן קסד.